

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/47/2006

POMAGANIE BEZPAŃSKIM I DZIKIM ZWIERZĘTOM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2006

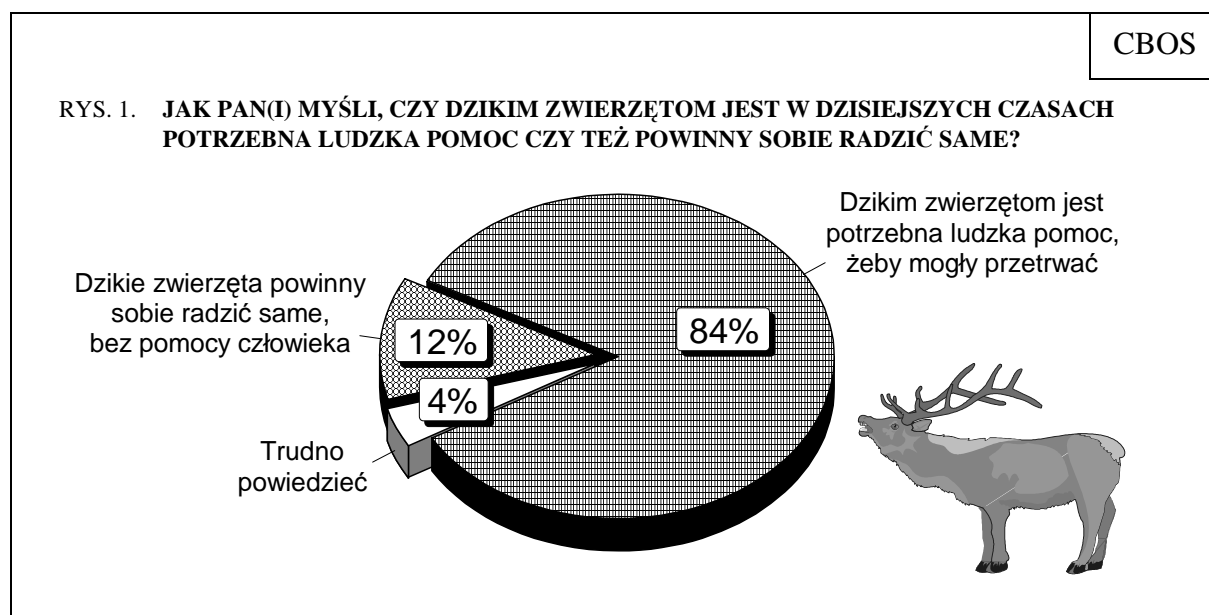
PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

Zima, szczególnie tak długa i mroźna jak w tym roku, to okres szczególnie trudny dla zwierząt, zarówno tych dziko żyjących na wolności, jak i należących do gatunków udomowionych, ale bezpańskich, zamieszkujących piwnice czy śmietniki. W jednym z naszych ostatnich badań¹ postanowiliśmy sprawdzić, jak do obu tych kategorii zwierząt odnoszą się ludzie.

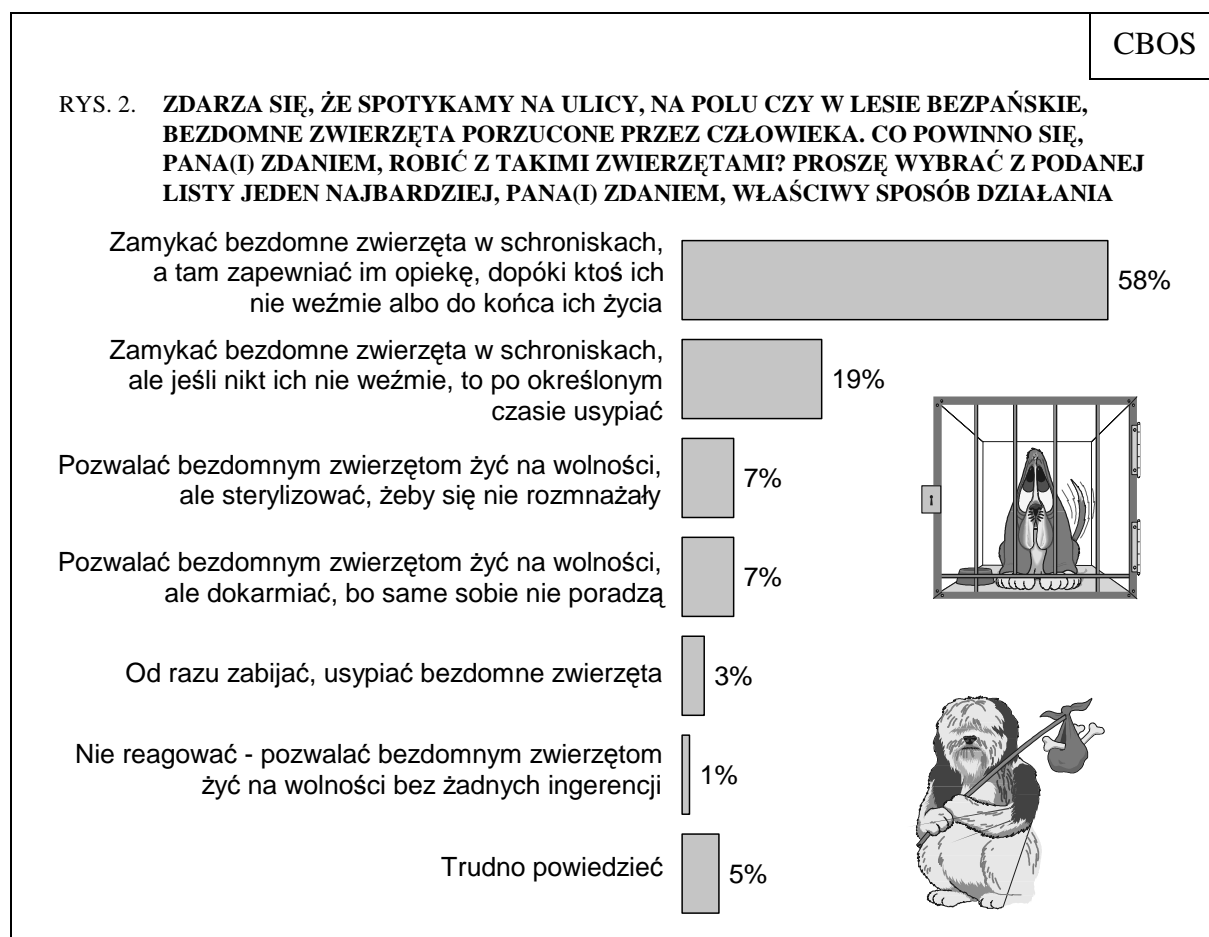
Ogromna większość ankietowanych (84%) uważa, że dzikim zwierzętom potrzebna jest w dzisiejszych czasach ludzka pomoc, żeby mogły przetrwać. Co ósmy badany (12%) jest przeciwnego zdania, zgadzając się z opinią, że dzikie zwierzęta powinny sobie radzić same.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (189) zrealizowano w dniach 3-6 lutego 2006 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Trudno się dziwić takiemu rozkładowi odpowiedzi. Większość respondentów zdaje sobie sprawę z tego, że wpływ człowieka na środowisko naturalne jest obecnie tak duży, iż zagraża istnieniu dzikich zwierząt, jeśli ludzie sami nie wprowadzą rozsądnych ograniczeń i nie podejmą działań, które pomogą dzikim gatunkom przetrwać.

Nieco inaczej przedstawia się problem zwierząt bezpańskich, czyli takich, które należą do gatunków udomowionych przez człowieka, ale obecnie nie znajdują miejsca w jego domu. W Polsce problem ten najczęściej dotyczy kotów i psów. Inne gatunki zwierząt są znacznie rzadziej spotykane w domach². Ponadto szanse przeżycia większości egzotycznych gatunków na swobodzie są w polskich warunkach znikome. Jednak porzucone przez człowieka koty czy psy również nie są dobrze przystosowane do życia na wolności. Zapytaliśmy więc badanych, jak należałoby rozwiązać problem bezpańskich zwierząt.

² Informacje o tym, jakie zwierzęta domowe są najbardziej popularne w Polsce, można znaleźć w komunikacie CBOS „Opieka nad zwierzętami domowymi w czasie wakacji”, sierpień 2003.

Ponad połowa Polaków (58%) uważa, że zwierzęta porzucone przez człowieka powinny znaleźć dożywotnią opiekę w schroniskach, o ile ktoś ich stamtąd nie zabierze. Jedna piąta (19%) jest zdania, że zwierzęta takie powinny co prawda trafiać do schroniska, ale jeśli nie znajdzie się dla nich opiekun, to po określonym czasie należy je usypiać. Nieliczni (3%) są zwolennikami natychmiastowego zabijania bezdomnych zwierząt. Co siódmy badany (15%) pozwoliłby żyć bezpańskim zwierzętom na wolności, przy czym 7% uważa, że należałoby je sterylizować, żeby się nie rozmnażały, a kolejne 7% - że powinno się je dokarmiać, bo nie poradzą sobie same. Tylko jedna osoba na sto (1%) zgodziłaby się, żeby bezpańskie zwierzęta żyły na wolności bez żadnej ingerencji człowieka.

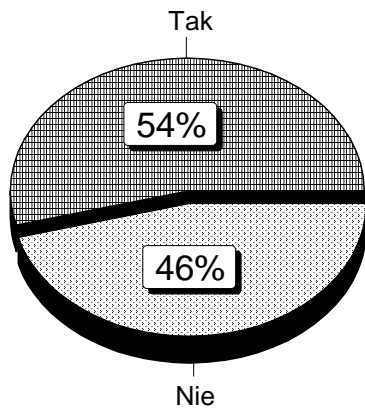
Mężczyźni nieznacznie częściej niż kobiety są zwolennikami uśmiercania bezdomnych zwierząt - od razu bądź po określonym czasie, jeśli nie znajdzie się dla nich opiekun. Kobiety z kolei nieco częściej niż przeciętnie deklarują, że zwierzęta powinny mieć dożywotnią opiekę w schroniskach albo że powinny żyć na wolności i być dokarmiane. Zwolennicy zapewnienia zwierzętom opieki w schroniskach do końca ich życia przeważają wśród najmłodszych badanych (szczególnie uczniów i studentów) oraz wśród osób z wykształceniem średnim i wyższym. Pewien wpływ na odpowiedzi badanych ma również miejsce ich zamieszkania. Mieszkańcy wsi nieco częściej niż przeciętnie deklarowali, że bezpańskie zwierzęta należy po określonym czasie usypiać, a nieco rzadziej - że schroniska powinny się nimi opiekować dożywotnio (zob. tabele aneksowe).

Jak widać, wśród badanych przeważają opinie o konieczności pomagania zarówno zwierzętom dzikim, jak i porzuconym przez człowieka. W obu przypadkach samo dokarmianie nie musi być najlepszym sposobem pomocy (jeśli chodzi o zwierzęta bezdomne, badani zdają sobie z tego sprawę - tylko 7% uważa, że to najwłaściwszy sposób postępowania). Zwierzętom dzikim najlepiej jest zapewnić takie warunki, żeby nie trzeba było budować karmników (można np. sadzić i pozostawiać na polach czy w ogrodach odpowiednie gatunki roślin). Zwierzętom bezpańskim z kolei najlepiej byłoby znaleźć nowego właściciela, a nie zostawiać je na ulicy. Niekiedy jednak, gdy brak takich możliwości, ludzie pomagają zwierzętom dokarmiając je.

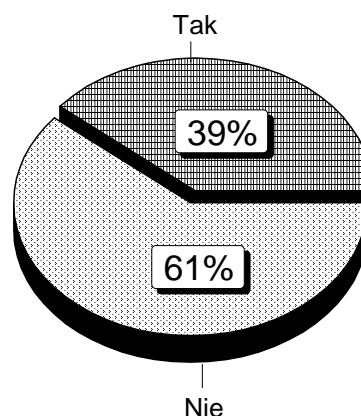
Ponad połowa badanych (54%) twierdzi, że w ciągu ostatniego roku zdarzyło im się dokarmiać dzikie zwierzęta, np. ptaki lub sarny. Nieco mniej osób (39%) deklaruje, że w tym czasie dokarmiło bezpańskie zwierzęta.

RYS. 3. CZY ZDARZYŁO SIĘ PANU(I) W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY DOKARMIĄĆ:

ZWIERZĘTA DZIKIE, ŻYJĄCE NA WOLNOŚCI,
NIEUDOMOWIONE PRZEZ CZŁOWIEKA,
NP. PTAKI LUB SARNY

ZWIERZĘTA BEZDOMNE (ALE NIE DZIKIE),
NP. BEZPAŃSKIE KOTY LUB PSY

W obu przypadkach kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że w ostatnich dwunastu miesiącach dokarmiły zwierzęta. Znacznie więcej osób pomagających w ten sposób zwierzętom jest wśród tych, które mają w domu jakiegoś zwierzaka.

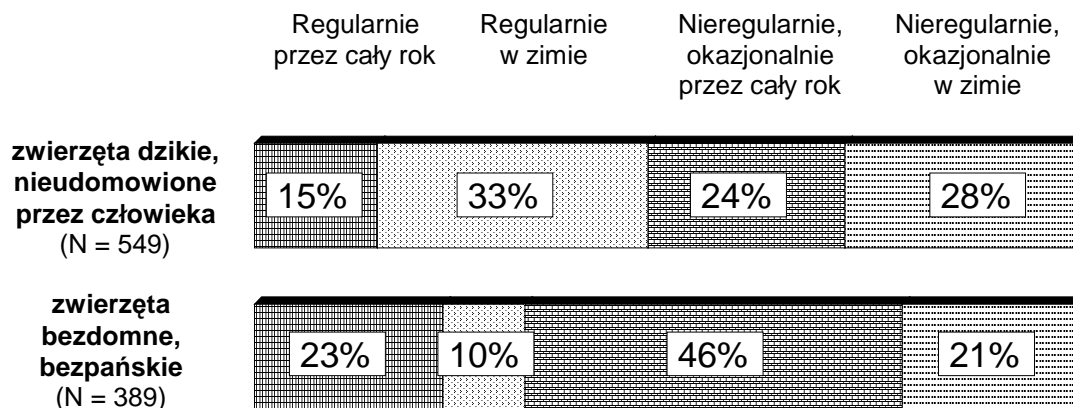
Dzikie zwierzęta zdecydowanie rzadziej niż przeciętnie dokarmiane są przez badanych poniżej 35 roku życia. Co ciekawe, zwierzętom bezpańskim częściej pomagają osoby źle oceniające własne warunki materialne, niż te, które określają je jako dobre. Częściej również opiekują się nimi mieszkańcy miast niż wsi, prawdopodobnie dlatego, że takich zwierząt więcej jest w miastach (por. tabele aneksowe).

Niestety, osoby, które dokarmiają zwierzęta - zarówno bezpańskie, jak i dzikie - częściej robią to okazjonalnie niż stale, choć nieregularne dostarczanie pożywienia może przynieść zwierzętom wiele szkody. Bezdomne zwierzęta dożywia regularnie przez cały rok prawie co czwarty respondent w ogóle je dokarmiający (23%), a regularnie w zimie - co dziesiąty (10%). Dzikie zwierzęta regularnie dokarmia prawie połowa badanych, którzy zadeklarowali, że w ogóle je dokarmiają, w tym 33% robi to regularnie w zimie, a 15% - przez cały rok.

ODPOWIEDZI OSÓB DOKARMIAJĄCYCH ZWIERZĘTA

CBOS

RYS. 4. KIEDY, W JAKI SPOSÓB DOKARMIA PAN(I):

Regularne dokarmianie zwierząt - zarówno dzikich, jak i bezpiecznych - przez cały rok częściej niż przeciętnie deklarowali badani najstarsi oraz osiągający stosunkowo wysokie dochody, częściej kobiety niż mężczyźni. Jeśli chodzi o dokarmianie zwierząt dzikich, można zauważyć, że im większa jest miejscowość, w której mieszkają badani, tym rzadziej przyznają, że regularnie podają im pożywienie.

Tabela 1

Miejsce zamieszkania respondentów	Kiedy, w jaki sposób dokarmia Pan(i) zwierzęta dzikie, nieudomowione przez człowieka? (N = 549)			
	Regularnie przez cały rok	Regularnie w zimie	Nieregularnie, okazjonalnie przez cały rok	Nieregularnie, okazjonalnie w zimie
	w procentach			
Wieś	16	41	14	28
Miasto do 20 tys. ludności	12	38	21	29
- 20-100 tys.	14	36	28	22
- 101-500 tys.	15	21	30	34
- 501 tys. i więcej	12	19	43	25

Jak wynika z naszego badania, Polacy w ogromnej większości zdają sobie sprawę z tego, że zwierzęta - i dzikie, i udomowione przez człowieka, a potem przez niego porzucone - potrzebują pomocy, żeby nie zginąć. Różnie jednak postrzegają tę pomoc i nie zawsze, jeśli już się na to zdecydują, potrafią być konsekwentni w jej udzielaniu.

Opracowała
Joanna LEWANDOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Zdarza się, że spotykamy na ulicy, na polu czy w lesie bezpańskie, bezdomne zwierzęta porzucone przez człowieka. Co powinno się, Pana(i) zdaniem, robić z takimi zwierzętami? Proszę wybrać z podanej listy jeden najbardziej, Pana(i) zdaniem, właściwy sposób działania. 1 - Od razu zabijać, usypiać bezdomne zwierzęta; 2 - Zamykać bezdomne zwierzęta w schroniskach, ale jeśli nikt ich nie weźmie, to po określonym czasie usypiać; 3 - Zamykać bezdomne zwierzęta w schroniskach, a tam zapewniać im opiekę, dopóki ktoś ich nie weźmie albo do końca ich życia; 4 - Pozwalać bezdomnym zwierzętom żyć na wolności, ale sterylizować, żeby się nie rozmnażały; 5 - Pozwalać bezdomnym zwierzętom żyć na wolności, ale dokarmiać, bo same sobie nie poradzą; 6 - Nie reagować - pozwalać bezdomnym zwierzętom żyć na wolności bez żadnych ingerencji (%)

	1	2	3	4	5	6	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	19	58	7	7	1	5	1011
Płeć								
Mężczyźni	4	24	55	6	5	1	5	482
Kobiety	2	15	60	8	9	0	5	529
Wiek								
18-24 lat	1	19	63	5	8	1	3	156
25-34	4	19	59	11	5	0	2	189
35-44	2	19	61	6	6	1	6	170
45-54	3	18	61	6	8	1	2	203
55-64	1	29	52	7	6	1	4	127
65 lat i więcej	6	14	49	7	11	0	13	165
Miejsce zamieszkania								
Wieś	4	23	50	7	9	1	6	375
Miasto do 20 tys.	4	15	61	6	9	1	4	126
20-100 tys.	2	19	60	7	6	0	6	199
101-500 tys.	1	15	67	7	6	0	4	194
501 tys. i więcej mieszk.	2	21	60	8	4	1	3	118
Wykształcenie								
Podstawowe	4	16	54	6	9	1	10	291
Zasadnicze zawodowe	4	22	54	7	8	1	4	260
Średnie	2	20	62	8	5	1	3	350
Wyższe	3	17	63	9	8	0	1	110
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	3	17	66	5	8	1	0	73
Prac.umysł.niż.szczebla	3	18	65	9	5	0	1	94
Pracownicy fiz.- umysł.	1	25	65	1	1	0	6	71
Robotnicy wykwalifikowani	5	21	60	7	2	0	5	100
Robotnicy niewykwalifik.	5	13	58	8	9	2	6	39
Rolnicy	4	24	54	5	9	0	4	54
Pracujący na własny rach.	6	10	56	9	15	0	3	26
Bierni zawodowo								
Renciści	0	21	56	9	7	2	6	103
Emeryci	6	19	49	6	10	0	9	206
Uczniowie i studenci	0	13	68	6	9	1	3	80
Bezrobotni	1	19	55	10	10	1	5	118
Gospodynie domowe i inni	0	24	54	11	4	0	7	47
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	3	19	63	5	6	1	2	138
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	2	26	61	3	2	2	5	54
sekt. pryw. poza rolnict.	4	17	64	7	4	0	3	213
prywatnym gosp. rolnym	9	21	53	4	10	0	3	67
Dochody na jedną osobę								
Do 300 zł	2	22	56	10	6	1	3	141
301-500	2	20	61	5	8	1	3	161
501-900	5	15	61	6	9	0	5	202
901-1200	1	26	53	8	11	0	1	78
Powyżej 1200 zł	4	19	63	6	6	1	0	63
Ocena własnych war. mater.								
Złe	3	20	54	10	7	1	6	282
Średnie	3	20	58	6	7	0	5	445
Dobre	3	17	62	6	8	1	4	284
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	4	23	48	7	12	0	5	57
Raz w tygodniu	4	19	61	6	6	1	4	529
1-2 razy w miesiącu	2	16	61	6	9	0	7	155
Kilka razy w roku	2	22	54	9	6	1	6	170
W ogóle nie uczestniczy	2	22	50	10	10	1	6	99
Poglądy polityczne								
Lewica	4	19	56	10	8	2	1	143
Centrum	3	21	60	6	7	0	3	286
Prawica	3	21	60	6	6	0	3	337
Trudno powiedzieć	3	14	54	7	8	1	13	243
Badani trzymający w domu jakieś zwierzę(ta)	2	20	60	7	7	0	4	515
Niemający zwierząt w domu	4	19	56	7	7	1	6	496

Tabela 2. Czy zdarzyło się Panu(i) w ciągu ostatnich 12 miesięcy dokarmiać zwierzęta dzikie, żyjące na wolności, nieudomowione przez człowieka, np. ptaki lub sarny? (%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	54	46	1011
Płeć			
Mężczyźni	50	50	482
Kobiety	58	42	529
Wiek			
18-24 lat	45	55	156
25-34	40	60	189
35-44	64	36	170
45-54	59	41	203
55-64	63	37	127
65 lat i więcej	58	42	165
Miejsce zamieszkania			
Wieś	55	45	375
Miasto do 20 tys.	61	39	126
20-100 tys.	50	50	199
101-500 tys.	59	41	194
501 tys. i więcej mieszk.	47	53	118
Wykształcenie			
Podstawowe	54	46	291
Zasadnicze zawodowe	56	44	260
Średnie	53	47	350
Wyższe	56	44	110
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	57	43	73
Prac. umysł. niż. szczebla	44	56	94
Pracownicy fiz. - umysł.	53	47	71
Robotnicy wykwalifikowani	41	59	100
Robotnicy niewykwalifik.	63	37	39
Rolnicy	61	39	54
Pracujący na własny rach.	59	41	26
Bierni zawodowo			
Renciści	58	42	103
Emeryci	62	38	206
Uczniowie i studenci	52	48	80
Bezrobotni	50	50	118
Gospodynie domowe i inni	58	42	47
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	55	45	138
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	40	60	54
sekt. pryw. poza rolnict.	48	52	213
prywatnym gosp. rolnym	60	40	67
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	55	45	141
301-500	62	38	161
501-900	58	42	202
901-1200	61	39	78
Powyżej 1200 zł	57	43	63
Ocena własnych war. mater.			
Złe	51	49	282
Średnie	58	42	445
Dobre	53	47	284
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	69	31	57
Raz w tygodniu	55	45	529
1-2 razy w miesiącu	53	47	155
Kilka razy w roku	51	49	170
W ogóle nie uczestniczy	53	47	99
Poglądy polityczne			
Lewica	57	43	143
Centrum	56	44	286
Prawica	54	46	337
Trudno powiedzieć	51	49	243
Badani trzymający w domu jakieś zwierzę(ta)	61	39	515
Niemający zwierząt w domu	48	52	496

Tabela 3. Czy zdarzyło się Panu(i) w ciągu ostatnich 12 miesięcy dokarmiać zwierzęta bezdomne (ale nie dzikie), np. bezpańskie koty lub psy?
(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	39	61	1008
Płeć			
Mężczyźni	33	67	482
Kobiety	44	56	526
Wiek			
18-24 lat	39	61	156
25-34	33	67	189
35-44	39	61	168
45-54	46	54	203
55-64	40	60	126
65 lat i więcej	35	65	165
Miejsce zamieszkania			
Wieś	33	67	373
Miasto do 20 tys.	49	51	126
20-100 tys.	38	62	199
101-500 tys.	43	57	194
501 tys.i więcej mieszk.	42	58	117
Wykształcenie			
Podstawowe	33	67	291
Zasadnicze zawodowe	37	63	259
Średnie	45	55	348
Wyższe	35	65	110
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	52	48	73
Prac.umysł.niż.szczebła	40	60	94
Pracownicy fiz.- umysł.	30	70	71
Robotnicy wykwalifikowani	35	65	100
Robotnicy niewykwalifik.	41	59	39
Rolnicy	21	79	53
Pracujący na własny rach.	58	42	26
Bierni zawodowo			
Renciści	44	56	101
Emeryci	37	63	206
Uczniowie i studenci	38	62	80
Bezrobotni	43	57	118
Gospodynie domowe i inni	30	70	47
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	48	52	138
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	36	64	54
sekt. pryw. poza rolnict.	38	62	213
prywatnym gosp. rolnym	22	78	66
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	38	62	139
301-500	47	53	160
501-900	41	59	202
901-1200	47	53	78
Powyżej 1200 zł	39	61	63
Ocena własnych war. mater.			
Złe	42	58	281
Średnie	40	60	443
Dobre	34	66	284
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	41	59	57
Raz w tygodniu	35	65	526
1-2 razy w miesiącu	43	57	155
Kilka razy w roku	42	58	170
W ogóle nie uczestniczy	44	56	99
Poglądy polityczne			
Lewica	37	63	143
Centrum	40	60	286
Prawica	39	61	336
Trudno powiedzieć	37	63	242
Badani trzymający w domu jakieś zwierzę(ta)	46	54	514
Niemający zwierząt w domu	31	69	495